

7/35059
GK 62

T.C.
MALİYE BAKANLIĞI
Gelir Politikaları Genel Müdürlüğü

Sayı : 44147364-610 - 45
Konu : Soru Önergesi

17.01.2014

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA
(Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı)

İlgi : 17/12/2013 tarihli ve 31853594-610-2-6599-7020 sayılı yazı.

Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü'nün ilgide kayıtlı yazısıyla, Ankara Milletvekili Sayın Levent GÖK'ün Sayın Başbakanımıza yönelttiği 7/35059 esas numaralı yazılı soru önergesinin Bakanlığımız koordinatörlüğünde cevaplandırılması uygun görülmüş olup, soru önergesindeki hususlara ilişkin cevaplarımız aşağıda yer almaktadır.

Hafif ticari araçlar esas olarak kendi ticari veya mesleki iştigal konusu ile ilgili eşya taşıması yapan şirketler ve şahıslar tarafından kullanılmaktadır. Diğer taraftan, sahip oldukları konfor ve donanım özelliklerinin artması ile birlikte hafif ticari araçlar, amaçları dışında, binek otomobillere alternatif olarak tercih edilebilmektedir. Bu tercihte hafif ticari araçlar ile binek otomobillere uygulanmakta olan özel tüketim vergisi oranları arasındaki farklılığın da etkili olduğu görüldüğünden, 12/10/2011 tarih ve 2011/2304 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla, motor silindir hacmi 1600 cm³'ü geçmeyen otomobillerin özel tüketim vergisi % 37 olarak sabit tutulurken hafif ticari araçların özel tüketim vergisi oranı %10'dan %15'e çıkarılmıştır.

Otomotiv Distribütörleri Derneği verilerine göre, bu düzenlemenin yürürlükte olduğu bir yıllık dönemde hafif ticari araç satışları, düzenleme öncesi döneme göre %21,41 oranında azalmıştır. Bununla birlikte, aynı dönemde, otomobil satışları da %7,95 oranında azalmıştır.

Bu düzenlemeden yaklaşık bir yıl sonra 20/9/2012 tarihli ve 2112/3735 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla motor silindir hacmi 1600 cm³'ü geçmeyen otomobillerin özel tüketim vergisi % 37'den % 40'a çıkarılmıştır.

Yine Otomotiv Distribütörleri Derneği verilerine göre, yeni düzenlemenin yürürlükte olduğu bir yıllık dönemde hafif ticari araç satışları, düzenleme öncesi döneme göre %13,47 oranında azalmıştır. Bununla birlikte, aynı dönemde, otomobil satışları % 18,03 oranında artmıştır.

Yapılan vergi düzenlemeleri ve satış rakamları birlikte değerlendirildiğinde hafif ticari araçların satışlarındaki azalmanın özel tüketim vergisi değişikliklerinden ziyade tüketici tercihlerinin belirleyici rol oynadığı sonucuna varılmaktadır. Bu tercihte, hafif ticari araçların otomobillere kıyasla daha sık aralıklarla muayeneden geçirilmesi zorunluluğu ile Karayolu Taşıma Yönetmeliği kapsamında hafif ticari araçlar için yetki belgesi alınması zorunluluğunun getirdiği mali yük ve bu çerçevede yapılan denetimler gibi unsurların etkili olduğu düşünülmektedir.

Ülkemizde satılan otomobillerin yaklaşık % 94'ü motor silindir hacmi 1600 cm³'ün altında olan otomobillerden oluşmaktadır. Motor silindir hacmi 1600-2000 cm³ arasında olanların pazar payı yaklaşık % 5, 2000 cm³'ün üstünde olanların oranı ise yaklaşık % 1'dir.

Bununla birlikte, 12/10/2011 tarih ve 2011/2304 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla, büyük bölümü ithal olan motor silindir hacmi 1600 cm³'ü geçen araçların özel tüketim vergisi, cari açıkla mücadele kapsamında arttırılmıştır.

Otomotiv Distribütörleri Derneği verilerine göre, bu düzenlemenin yürürlükte olduğu ilk bir yıllık dönemde (2011-2012) 1600cc altındaki otomobil satışlarında %4,2 azalış olurken, 1600-2000cc aralığında motor hacmine sahip otomobil satışlarında %34,3 azalış ve 2000cc üstü otomobillerde de %57,2 azalış görülmüştür. Düzenlemenin yürürlükte olduğu ikinci bir yıllık dönemde ise (2012-2013) 1600cc altındaki otomobil satışlarında %19,8 ve 2000cc üstü otomobillerde %15,1 artış görüldükçe, 1600-2000cc aralığında motor hacmine sahip otomobil satışlarında %7,2 azalma görülmüştür.

04/12/2003 tarihli ve 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu'na göre, petrol fiyatları 01/01/2005 tarihinden itibaren en yakın erişilebilir dünya serbest piyasa oluşumu dikkate alınarak serbest piyasa koşullarına göre oluşmakta olup, rafineri fiyatlarının endeksle oluşturulması, dağıtıcı ve nakliye paylarının tavanı gibi fiyatların dolaylı veya dolaysız olarak kamu tarafından belirlenmesine ilişkin uygulamalar sona erdirilmiştir. Ayrıca, petrol piyasasında dolaşımda bulunan tüm petrol ürünlerinin fiyatı, ham petrol fiyatındaki değişimlerden etkilenmekle birlikte, her bir ürünün fiyat teşekkülünün arz-talep mekanizmasına göre ayrı ayrı oluştuğu, fiyatların oluşumuna etki eden birçok faktörün de bu süreçte rol oynadığı bilinmektedir. Akaryakıt ürünlerinin piyasa koşulları dâhilinde oluşan satış fiyatına kamunun herhangi bir müdahalesi söz konusu değildir.

Özel Tüketim Vergisi Kanunu 05/06/2002 tarihinde yürürlüğe girmiş ve bu tarihten itibaren petrol ürünlerinden maktu özel tüketim vergisi (ÖTV) alınmaya başlanmıştır. Bu tarihten 2005 yılı başına kadar maktu ÖTV tutarları aylık olarak Toptan Eşya Fiyatları (TEFE) Endeksine göre artırılarak uygulanmıştır. 2005 yılı başından itibaren ise TEFE endeksine göre artırma uygulamasından vazgeçilmiş olup, maktu ÖTV tutarları Bakanlar Kurulu Kararıyla belirlenmektedir.

Maktu ÖTV tutarlarındaki en son değişiklik, 22/09/2012 tarihli ve 28419 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanan Bakanlar Kurulu Kararı ile yapılmıştır. Bu düzenlemeden önce iki buçuk yılı aşkın bir süre zarfında akaryakıt ürünleri üzerindeki maktu vergi tutarlarında herhangi bir değişiklik yapılmamıştır.

Artan fiyatların aksine akaryakıt üzerindeki vergi yükü son 10 yıllık dönemde artmamış, aksine azalmıştır. Şöyle ki, 100 TL'lik benzin fiyatının içerisinde vergi yükü 31/12/2002 tarihinde 70,2 TL iken, 26/12/2013 tarihi itibarı ile 59,2 TL, 100 TL'lik motorin fiyatının içerisinde vergi yükü 01/01/2005 tarihinde 65,1 TL iken, 26/12/2013 tarihi itibarıyla 50,3 TL'ye düşmüştür.

İzlenen ekonomik program çerçevesinde vergi tabanı genişletilerek, bütçe imkanlarının izin verdiği ölçüde, sosyal ve ekonomik şartlar da göz önüne alınarak vergi yükünün azaltılması temel önceliklerimizden olmakla birlikte, akaryakıt ürünlerinden alınan vergilerin azaltılması hususunda halihazırda yürüttüğümüz bir çalışma bulunmamaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Mehmet ŞİMŞEK
Maliye Bakanı